

NAGY ZOLTÁN MIHÁLY

# LUCIFER ÜDVÖZÜL

## 1

Lakodalom, nászéjszaka.

Az ágy alá elrejtve egy kalapács, hogy az ifiasszony – férjeura kedve szerint – fiút szüljön, ha eljön az ideje.

Nem késik a gyermekáldás, megérkezik Ferike.

– Én vagyok ő kicsiben! – dicsekedik apukája. Cimborákkal álló hétig vedeli a pupválínkát.

Eszendőre Ferike a gyerekkocsit kinövi, jár és beszél naphosszat az udvaron. Homokdombon várat épít, amit aztán kacarászva lerombol. Ha megunja, hátra megy, irigyli a délceg kakas égőpiros koronáját. Kutya, macska nem állhat meg előtte, cibálja a farkukat.

Óvodába apja hordja kerékpáron. Visítózva élvezi a nyargalást. Csoportjában vezérséget bitorol, parancsára fakardokkal támadás a rózsák ellen. Óvónénik szörnyülködnek:

- Kire ütött ez a gyerek?!
- Királyt játszik – rosszat művel!
- Elrontja a többit is!

Egyik év a másik után elsomfordál, Ferikétől búcsút vesz az óvoda.

## 2

Az iskolában neve Ferkó. Negyediktől nyolcadikig osztályelső, később szintén színjeles.

Nagymamája örvendezik:

- Pap lesz ebből, azt mondom!
- Ne jósoljon! – mordul apuka. – Más a világ, egyetemen nem képeznek papokat.

Szakot választ a kislegény, jelentkezik. A vizsgákkal nincsen gond, de sokan vannak, a bejutás bizonytalan.

Kupaktanács a családban, mi legyen. Anyukája sopánkodik, apukája biztosra és vásárba megy.

Nem számít egy tehén ára, ha a fiút felveszik! Sikerül.

Attól kezdve ritkán látják otthon és a faluban.

Pár év múlva záróvizsgák, diplomával tér haza.

Apukája lelkenézve intézkedik, állást kap.

### 3

Beceneve Feri lesz, mert a Ferkó nem illik egy tanárhoz. Kollégái tanítók, ő elvárja a megtisztelőbb titulust.

Szemtől szemben respektálják magas fokú képzettségét, háta mögött fejcsoválva pusmognak:

- Mivé lett a Ferkó!
- Túlságosan önhiitt – mihez vezet ez...?
- De ismerjük el, rendet tart. Vasfegyelmet! Meglátjátok, direktor lesz maholnap...

Nem lesz. Tanév végén kedvetlenül eltűnődik: „Ez a pálya idegen, fizetsége száználmas, mellékes meg semmi Másra, többre vagyok hivatva.”

Szóvá teszi otthon is. Anyukája sopánkodik. Apukája nem érzelmős, intézkedik. Másnap reggel Feri fiút hívatják az elnökhöz. Bő félórás hatszemközti diskurzus, mert a titkár jelen van. Okosan szól, elnyeri a bizalmat.

- Legyen szb-elnök. Támogatod? – javasolja, kérdezi a kolhozelnök.
- Ha belép – bölint rá a párttitkár.

### 4

Hogyne lépne. Úgy számítja, megéri.

Az új tisztség neki való. Jó fizetés, kevés gond.

Tavaszi jöttén Luci elvtárs – most így dukál – üdülési beutalót osztogat, de a jónép vonakodik:

- Miért most? Egész télen négy fal között tengtünk-lengtünk, akkor kellett volna!
- Tavaszidő – dologidő!
- Bizony. Sok a dolog, nem enged!

Sebaj. Kellő számú irodai alkalmazott Luci elvtárs papírjain átlényegül fejénővé, dohánytermesztővé, utaznak mind üdülőkhöz, süttetik a hasukat. Luci elvtárs bazsalyogva dörszöli a tenyerét: „Jól van ez így. Beutaló kárba nem vész, ők meg most már keresik a kegyeimet.”

Titkárnője Csákány Bandi szemrevaló asszonya. Három éve hiába vár gyermekeket. Most már lesz.

Luci elvtárs kap két pofont, Bandi másfél évet. Atyafiak csóválják a fejüket:

- Szegény Bandi műtrágyát gyárt rabruhában...
- Ez meg itthon továbbra is vígan éli világát...
- Nem igazság!

Ha már így van – hogy a törvényt nem érdekli, mi lenne az igazság – ítélik meg a falu: szb-elnök nevéből a második *i* törölve, családi és keresztnév összevonva – lesz belőle Lucifer.

Híre megy a titulushoz. Anyukája sopánkodik, az irodán nevetnek. Viselője bosszankodva törli fejét, mit is tegyen ellene.

– Megnősülök – jön az ötlet –, akkor talán békén hagynak!  
Apukája rábólint.

## 5

Választotta kákabélű leányzó, de az apja nagyhatalmú brigadéros.  
Anyukája sopánkodik, apukája intézkedik. Megejtik a lánykérést, sátrat vernek az udvaron.

Terítéken pazar étek, márkás ital rengeteg, vigad mind a kétszáz vendég.

Éjfél után a menyasszony izgul-pirul, milyen lesz a nászéjszaka.

Pálinkázik nyakra-főre a párja, mintha bánná már az egészet. A menyecskét ölbe venni, ágyba vinni képtelen. Amaz szegény őt vonsozolja szégyenkezve a szobába.

A jó népek szeme mered – erre példa nem volt még a faluban. Sutyorogva találgatják, mi történhet odabent.

Az ifjú férj öltönyösen dől az ágyra, öntudatlan hever azon reggelig.

## 6

Nyáridőben zúg a mező, két héten át versenyezik hat kombájnos. A győzteseknek jutalom jár oklevéllel.

Az aratási ünnepségen ott a kolhoz elnöke, a titkár is, meg egy rakás tisztviselő, de ők nagyurasan finom göggel ücsörögnek. Szb-elnök reszortja a díj-átadás, hát készülődik fenemód.

A beszéde papíron, felolvassa hibátlanul, fél tucatszor köszöni a buzgalmat. Pillognak a gépkezelők, várják már a díszkeretes oklevelet, még inkább a pénzzel bélelt borítékot.

Mosolyogva hosszan parolázik mindegyikkel. Kint a tévé, felveszi az eseményt.

Hiába a marasztalás itókára, bográcslére: összepakol, indul a stáb más helyszínen forgatni.

Maradnak az emberek és elvtársak, vodkásüveg hosszú sorban az asztalon. Fogy az ital, nő a jókedv, lárma riaszt erdőlakó madarakat. Szb-elnök ingadozva körbe jár, kombájnosok vállát veregeti, bizalmasan sugdolózik:

– Én is, ti is – benne leszünk mind a tévében. Mit gondoltok, jól beszéltem?

Ki vele, de őszintén: milyen voltam?

Bólogatnak az emberek, kínálgatják a nap hősét.

Összegyűl a sok kupica, hajtja őt a bokrok közé.

Visszatérve nyitott sliccén kibukva a hímtagja, himbálódzik kókadtan. Röhögnek az emberek, elnök-titkár elámulva szemléli a tébláboló alakot, dülva-fúlva pattannak a kocsiba, szitkozódva elrobognak.

7

Jó tisztsége odavan, álló hétig fő a feje, mi lesz most.

Felesége pironkodva korholja, anyukája fejét fogva sopánkodik.

Apukája keresi és megtalálja a mentséget:

– Részeg voltál, kedves fiam, az az oka!

Hatásos az érvelés, elnök-titkár nagy haragja megenyhül. Tanácskoznak tíz percig, kimondják a verdiktet: Luci elvtárs megy a farmra vezetőnek.

– Ott a helye... – bazsalyog az elnök.

– Pillanatnyi megingás. Emiatt nem lenne helyes leírni egy kádert – vélekedik a titkár.

8

Százhusz tehén, hatvan borjú, gondozók és fejőnők a keze alatt: Luci elvtárs gazdálkodik. Reggel-este kiosztja az abrakot, megjelenik minden tehén seggénél, feljegyi a tejhozamot, havonta a borjúfiak súlygyarapodását. Észleli a kisebb-nagyobb vétkeket, korholja a gondozókat, figyeli a fejőnőket. Minden hétfőn tereli egy szálíg őket együvé, tömködi fejüket a modern állattenyésztés, a békepolitika sajátosságaival, ateista tanokkal. Muszájból meghallgatják, muszájból elfelejtik. Ő is tudja, de nem számít, mert működik a farm. Az eredmények nem kiugróan jelentősek, de jobbak, mint korábban. Az elnök és a titkár elismerő szavaitól fellélegzik: „Ezt akartam – bizonyítani! Most már lehet gondom másra is...”

Házassága szerencsétlen, mert az asszony nem tűri az ágyában: „Fáj a fejem, hasam görcsöl – hagyjál békén!” Nem csoda, ha évek alatt egy szem gyerek sikeredett, satnya az is, mint a sápadt palánta.

Csak hogy Luci elvtárs harmincéves, ágyékában virgonc vágyak viháncolnak. Mi egyebet tehetne, szemezget a fejőnők közt. Akad köztük fiatal.

Kacér Bözsi kínálkozik, de épp ezért nem kell neki: „Összefeküdt fűvel-fával, lennék nála sokadik.”

Mejjes-faros, de túl szerény, szinte félénk a másik. Ráesik a választás. Hete-kig a fejét rázza, de azután feladja az ódzkodást.

Esti fejés végeztével randevúznak, mező fűvén holdfény alatt ölelkeznek.

Nyár múltával, amikortól hidegek már az esték, szeretőjét rendeli a vörös sarokba. Kacér Bözsi megneszeli, mi folyik. Fejés után sietősen hazatérve kárörömmel árulkodik a szerető férjének: „Ide figyelj, asszonyodat most döngöli Lucifer!”

Két cimborra könnyen akad, velük indul Vihar Bélus a helyszínre. Egy rohammal betörik a deszkaajtót, tetten érik a kéjelgő párocskát. Sikít a nő ijedtében, elmenekül bugyi nélkül. Teheti, mert Bélus és a cimborák Luciferre figyelnek. Füttykös és löcs derekasan dolgozik, a latornak csontja roppan, arcateste csupa kék és zöld.

Bélus otthon keseregve titkot tart, de cimborái bor mellett a kocsmában kifecsegitik a dolgot.

Ámul-bámul a falu, toporzékol az elnök és a titkár. Nincs kegyelem, Luci elvtárs útilaput kap. Badar Jóska kótyagosan rigmust farag, összegzi a történeteket:

*Lucifernek bánatára  
véget ért már jó világa:  
farka miatt farolt farmra,  
most is azért rúgták farba...*

Minél inkább elterjed a csúfos rigmus, Luci elvtárs anyukája annál inkább sopánkodik. Felesége mit se bánja az egészzet, kárörömmel kuruzsolja ura testén a foltokat. Apukája gondterhelten törí fejét, mit tehetne. Hetek múlnak, hónapok, jön a tavasz, mégis marad tanácstalan.

Az irodán más a helyzet: Luci elvtárs ügye napirenden.

- Mégis csak a mi káderünk... – tűnődik a párttitkár.
- Egyetértek – szól az elnök –, de mi a fenét kezdjük vele?
- Választás lesz – jelöltessük tanácselnöknek!
- Micsoda? Azt már azért ne.
- Miért ne, ha megválasztják?!
- Kapna akár csak egy voksot is?
- Mind bíró lett, akit eddig jelöltünk! Ellenjelölt ügyse lesz.
- Ez igaz... De épp ő legyen a falu első embere?
- Ugyan! Ő is tudja, mi vagyunk az első és a második, ő csak a sokadik lehet. Ahogy füttyülünk, úgy fog táncolni.
- Hm...

Márciusban megесik a választás. A titkárnak igaza, Luciferből bíró lesz.

## 9

Másfél évig jól megy dolga. Teszi, amit odafentről mondanak, mert abból baja nem lehet. A jó népek panaszait, kérvényeit téma szerint rendezgeti halmokba, tűzi aztán tanácsülés napirendjére. „Döntsenek a tanácsstagok, azért vannak”

Igazolás valamiről bárkinek ha kell, legépeli a jegyző, az ügyfél meg keresheti, hol a bíró. Megtalálja a presszóban – ez most már a kocsmá neve –, két vodka közt aláírja a papirost, ráüti a pecsétet.

Gyöngyélet ez, szó se róla, milyen kár, hogy múlandó.

Mert a titkárt szép szóval és egyebekkel rábírja egy tartalékos atyafi, óvja meg őt a behívástól. Kiderül a turpisság, megorrol a hatalom.

– Egy falusi titkár hogy merészel bebeszólni a hadvezetés ügyeibe?!

– Ez – politikai vakságból eredő vétség!

A titkárnak mennie kell – de hová?

Eltárséknál fontos szempont az emberséges bánásmód, mármint a saját káderekkel. Kinézik hát neki a tanácselnöki tisztséget.

– Luci elvtárs úgylis többször ücsörög a presszóban, mint a hivatalában!

Lucifer megkapja a lemondásra utasító ukázt. Nem érti az egészet, panaszosan vonakodik, de végül persze engedelmeskedik.

Új választás, a falu népe „minden mindegy” alapon megszavazza bírónak a bukott titkárt.

Luciferből csoportvezetőt csinálnak a kolhozban.

## 10

Akármilyen alsórendű, ez is tisztség, csakhogy eszi már a fene a kolhozvilágot: hamvába készül halni a rendszer, ami létrehozta. Belülről bomlik az egész, végül térdre omlik, szétesik.

Lucifer az elsők között veszi észre, új világ van születőben. „Rajtam múlik, ebben végre leszek-e megint Valaki!” – morfondírozik.

Lesz. Menti pénzét idejében gépekbe, ingatlanba, és amikor végleg kipurcan a kolhoz, aprópénzért soktucatnyi kolhoztagtól megszerzi a kiosztott kéthektáros földrészleget. Hasonszőrű cimborákkal társulva alakít egy káeftét. Ő az elnök, száz embernek dirigál.

Egy-két év a nehéz kezdet, utána már dől a haszon, nő a profit.

Elnök úrként derogál az ócska Moszkvics neki, hát új kocsit vesz, nyugatit. Fontoskodva ül a volán mellett, mintha világnyi gond nyomná vállát. Nyár-időben széles karimájú kalap a fején, mint a cowboyoknak.

– Dzsoki Júing! – vélekedik a falu.

Jól megy minden évekig, a folytatás még annál is jobbat, szebbet – gyarapodó mesés vagyont – ígér, de megtörténik a baj: Lucifert a volán mellett szél üti meg, sírba viszi.

Nagy temetés: síró özvegy, néma tömeg, áhítatos gyászbeszéd.

A temetőből hazatérő sírásókat Badar Jóska új rigmussal mulattatja:

*Lucifernek gyors halála  
vitte őt a másvilágra  
átkosan sok kincs közül,  
na de se baj, meglássátok,  
nem fog rajta ott már átok  
– semmi kétség, üdvözüül.*